

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148
0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
07 01490 - 25	
DATO 13 DES. 2007	
AN	EKSP.
501 Energil	

Deres ref.:
Vår ref.: 10673863

Dato: 11.12.2007

Innspill i forbindelse med evaluering av energiloven - investeringsplikt

Det vises til Olje- og energidepartementets (OED) invitasjon til høringsmøte den 27. november 2007 der det også ble åpnet for at interesserte parter kunne levere skriftlige innspill til departementet innen 11. desember 2007. BKK Nett AS vil med dette komme med sine vurderinger vedrørende eventuell innføring av investeringsplikt.

I forbindelse med den pågående evalueringen av energiloven har OED fått utarbeidet en rekke rapporter og utredninger, herunder en rapport fra ECON Pöyry om vilkår for ny kraftproduksjon. ECON Pöyry konkluderer blant annet med at manglende koordinering mellom forbruk, produksjon og nett fortsatt vil være en utfordring, og vanskelig å få til med generelle økonomiske virkemidler. Det kan derfor være nødvendig med situasjonsspesifikke virkemidler. Rapporten vurderer investeringsplikt som et mulig virkemiddel for å fremme tilknytning av ny kraftproduksjon. ECON Pöyry konkluderer ikke endelig med at investeringsplikt vil være et riktig virkemiddel, men fremholder at investeringsplikt bør utredes nærmere både juridisk og økonomisk før det fattes noen beslutning. I den forbindelse understrekes det at særlig samspillet med den økonomiske reguleringen må avklares.

Spørsmålet om investeringsplikt er også utredet av en arbeidsgruppe i NVE. I NVEs notat vurderes behovet for å kunne pålegge nettselskapene å utrede, søke konsesjon for og gjennomføre et bestemt nettiltak. Vurderingen omfatter både situasjoner der NVE mener nettselskapet bør tilrettelegge for ny produksjon ved å foreta en investering, og alternativet der NVE mener det beste for samfunnet er en annen løsning enn den nettselskapet selv ønsker. NVE konklusjon er at investeringsplikt kan være et hensiktsmessig virkemiddel for å legge til rette for ny kraftproduksjon i de tilfeller der dette er samfunnsmessig rasjonelt.

BKK Netts vurdering av investeringsplikt

Etter gjeldende regelverk har ikke nye produsenter rett til nettilknytning dersom dette krever nettførsterkninger. BKK Nett ser at i enkelte tilfeller kan manglende kapasitet i nettet forhindre at ny produksjon etableres, også der den er samfunnsmessig lønnsom.

NVE har i sitt notat foreslått en plikt til å utrede og søke konsesjon for bestemte nettiltak i tilfeller der nettselskapet selv ikke finner det hensiktsmessig å gjøre dette. Det foreslås ikke en plikt til å knytte enhver produsent til nettet. BKK Nett vil understreke at det er viktig at det ikke innføres en generell investeringsplikt, men at eventuelle investeringspålegg kun kan omfatte til å nettanlegg som skal legge til rette for at samfunnsmessig lønnsomme

investeringsprosjekter for ny produksjon kan bli realisert. BKK Nett vil videre understreke at det er helt avgjørende at det sammen med innføring av en eventuell investeringsplikt, også må etableres tilfredsstillende økonomiske betingelser for det nettselskapet som pålegges en slik investering.

I prinsippet mener imidlertid BKK Nett at en investeringsplikt burde være unødvendig, gitt en bedre utformet reguleringsmodell. Da OED i 2002 ga NVE i oppgave å utrede og utforme ny reguleringsmodell fra og med 2007, var ett av de styrende kriteriene at modellen skulle gi incentiver til investeringer.¹ Erfaringene har imidlertid vist at modellen ikke klarer å gi tilstrekkelige bedriftsøkonomiske incentiver til å realisere samfunnsøkonomisk rasjonelle nettinvesteringer.

Problemet med manglende investeringsincentiver bør derfor først og fremst søkes løst gjennom reguleringsmodellen, og ikke ved tiltak som investeringsplikt. Målsetningen må være å få en reguleringsmodell som faktisk gir de incentiver overordnede myndigheter mener den skal gi. BKK Nett vil derfor understreke at gode investeringsincentiver er noe det må legges stor vekt på i det videre arbeid med utvikling av reguleringsmodellen.

BKK Nett ønsker å tilrettelegge for ny produksjon. Utgangspunktet må imidlertid være at økt aktivitet og økte investeringer skal gi rimelig avkastning, gitt at investeringene er samfunnsøkonomisk rasjonelle. Slik reguleringen fungerer i dag vil bedriftsøkonomisk rasjonelle investeringer der nettselskapene har tilfredsstillende sikkerhet for at investeringen vil gi rimelig avkastning bli foretatt. Enkelte samfunnsmessig ønskelige investeringer blir imidlertid ikke gjennomført. Dette som følge av at de vil gi bedriftsøkonomisk negative konsekvenser for nettselskapene i form av redusert inntektsramme og redusert avkastning. Med utgangspunkt i at det er tilknytningsplikt ved tilstrekkelig kapasitet, vil pålegg om investeringsplikt derfor kun være aktuelt i forhold til investeringer som er bedriftsøkonomisk ulønnsomme og som vil medføre tap for nettselskapene.

BKK Nett vil understreke at retten til rimelig avkastning på investert kapital gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet er et fundamentalt prinsipp som må ligge fast, også ved fremtidig utvikling av reguleringen av nettselskapene, herunder ved eventuell innføring av investeringsplikt.

Pålegg om å gjennomføre nettinvesteringer som er samfunnsmessig rasjonelle, men bedriftsøkonomisk ulønnsomme vil påvirke selskapets økonomi negativt. Det er derfor viktig at en eventuell investeringsplikt følges opp med en form for økonomisk kompensasjon. Det er ikke riktig at det enkelte nettselskap skal dekke det bedriftsøkonomiske tapet ved samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter. Det må derfor gis en eller annen form for økonomisk kompensasjon slik at nettselskapene får rimelig avkastning også på investeringer gjennomført som følge av en investeringsplikt.

Økonomisk kompensasjon kan for eksempel gis gjennom et tillegg til inntektsrammen eller gjennom direkte statlige tilskudd. En statlig tilskuddsordning vil bidra være at det er samfunnet som helhet som betaler for noe som samfunnet som helhet har nytte av. En inndekning gjennom inntektsrammen vil føre til at det er nettselskapets lokale kunder som må betale regningen for en investering som er til nytte for samfunnet som helhet. Særlig dersom relativt små selskap blir pålagt å gjøre store investeringer kan dette slå svært uheldig ut.

Videre innebærer innføring av investeringsplikt et brudd med en etablerte ordning der spørsmålet om utformingen av nettet i hovedsak er nettselskapets oppgave og ansvar, og der regulators rolle primært er å vurdere nettselskapets utbyggingsplaner i forbindelse med

¹ NVE dokument 9/2005 side 10.

vurdering av konsesjonssøknader. En ordning der NVE, eller andre myndigheter, skal gi nettselskapene pålegg om enkeltutbygginger eller forsterkninger av bestemte linjestrekk vil være ressurskrevende. Det vil også kunne bli en utfordring for myndighetene å sikre en helhetlig utvikling og utbygging av nettet.

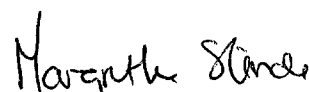
BKK Nett vil avslutningsvis også påpeke at en utvikling med sterkere detaljstyring av nettselskapene samt innføring av plikt til å foreta bedriftsøkonomisk ulønnsomme investeringer, vil bidra til å gjøre den norske nettbransjen enda mindre attraktiv for kapital og investorer enn det den er i dag. Som følge av uforutsigbare rammevilkår er nettbransjen allerede i dag et lite interessant investeringsobjekt. At nettvirksomhet er lite interessant som investeringsobjekt, bidrar til å hindre samfunnsmessig rasjonelle omstruktureringer og sammenslåinger og fører dermed til en sementering av nettbransjen. En sementering av bransjestrukturen er negativ på lang sikt, da dette vil kunne hindre rasjonalisering, innovasjon og nytenkning. Dett vil til slutt gå ut over sluttbrukerne i form av høyere priser og dårligere tjenester.

Oppsummering

Etter BKK Netts mening burde innføring av investeringsplikt i prinsippet være unødvendig, gitt en reguleringsmodell med gode nok investeringsincentiver. Problemene knyttet til utilstrekkelige investeringsincentiver i dagens reguleringsmodell burde derfor i prinsippet løses gjennom reguleringsmodellen, og ikke ved å pålegge ulønnsomme investeringer. Gitt en situasjon der det likevel skulle bli nødvendig å innføre en investeringsplikt er det imidlertid helt avgjørende at det sammen med investeringsplikten etableres gode økonomiske kompensasjonsordninger for de berørte nettselskapene.

Med vennlig hilsen
BKK NETT AS

Jens Skår
divisjonssjef

Margrethe Slinde
seniorkonsulent